

Tanky mezi svatými muži

GRUZÍNSKÝ KLÁŠTERNÍ KOMPLEX DAVID GAREDŽA

Ta země je zkrátka překvapující. V sevření dvou obrů, Ruska a Turecka, osciluje její půvab mezi černomořskými plážemi a pětitisícovkami Kavkazu, mezi prasaty na návsích a tisíciletými kláštéry. Gruzie.

FOTO: ARCHIV

Skalní klášter Lavra na gruzínsko-ázerbájdžánské hranici. Už v 6. století jej založil svatý David Garedželi.

Azerbájdžánský řidič dvacet let starého ruského žigulíku se gruzínskou polopouští nad městem Gardabani řítí hodně rychle. Jako by zkoušel, za kolik to dá dnes. Ještě před chvílí ho brzdily povalující se krávy uprostřed silnice, teď už ale má před sebou jen působivou hornatou pustinu a vyhlídku slušného výdělku. Stovky sarančat a kobylek v horkém vzduchu zběsile uskakují z rozbité kamenité cesty do trávy.

Taxi za námi chce v tomto „závodě“ za každou cenu vyhrát. Troubí, zkouší to zleva zprava. Konečná stanice je ale pro oba stejná: pravoslavný klášter Lavra. Příbytek mnichů je součástí komplexu klášterů David Garedža, roztroušených v oblasti asi 60 kilometrů jihovýchodně od hlavního města Tbilisi. Spolu s Vardzií nedaleko tureckých hranic a Uplisciche u Stalinova rodiště Gori jedno ze tří gruzínských jeskynních měst.

Voda lepší piva

„Gamar džobat,“ pozdraví urostlý vousatý mnich s vlasy sepnutými na temeni hlavy, oblečen v černém hábitu a kanadách. Jmenuje se příznačně – David. Teď sice postává v domku před klášteřem se svatými obrázky, křížky a prospekty, jinak se ale plně oddává mnišskému životu spolu s dalšími šesti bratry, kteří tu žijí. „Odkud jste?“ ptá se, teď už rusky. „Z Česka? Tam máte dobré pivo, že?“ překvapuje „světskou“ otázkou. Představa pěnívého moku vzápětí splaskne, když vám nabídne ledovou vodu v plastové lahvi od koly.

Náhorní plošina, kde leží většina klášterů, je nejsušší a nejpustší oblastí Gruzie. Udabno, Bertubani, Dodos Rka... Vznikaly v měkkých pískovcových skalách při hranicích s Ázerbájdžánem vesměs prohlubováním a rozšiřováním jeskyní. Kláštery, v sovětské éře tak zanedbávané, přehlížené a zneužíva-

né pro vojenská cvičení, jsou zřejmě nejpozoruhodnější středověké památky v zemi, která po sousední Arménii jako druhá na světě přijala křesťanství.

Kostely jako terče

V první polovině 6. století přišlo do Gruzie třináct syrských otců. Jedním z nich byl svatý David nebo také David Garedželi. Kázal v okolí Tbilisi a později žil se svými učedníky Lukianem a Dodo právě zde, na odlehlém místě ve skalách. Každý z nich pak také založil vlastní klášter, aby tu jednou provždy upevnili křesťanství. Od té doby jich tu vzniklo na dvě desítky.

V polovině 9. století se v kláštorech začaly budovat jeskynní kaple a objevily se první fresky. Ve stejném období byl také v Lavře zvětšen a modernizován kostel Proměnění Páně a vyzdoben hrob svatého Davida. Eko-